

Projektafhandling:

Interventionsprojekt Lindevangskolen, Frederiksberg, 01.05.2011-01.12.2011

Ny og gennemgribende indsats til børn i vanskeligheder i perioden 01.07.2011-01.11.2011

Projektets formål

Formålet med projektet var at afdække, om en tværfaglig, helhedsorienteret indsats kunne bringe børnene op på et højere funktions- og trivselsniveau med deraf følgende bedre indlæring.

Projektets metoder

Projektet tog udgangspunkt i årsagsfokus/-bearbejdning samt elevernes udviklingspotentialer.

Metoderne var restitution af nervesystem, hjerne og følelsesliv via træning, pædagogik og et støttende dagligt miljø.

Den tværfaglige indsats bestod i:

- Daglig sansemotorisk træning og synstræning med det formål at skabe nye forbindelser mellemhjernecellerne-/områderne og således optimere forudsætningerne for kognitiv udvikling og kropslig/mental ro. Dvs. bedre indlæring via bedre fungerende hukommelse og koncentrations-/opmærksomhedsevne samt mindre impulsstyring. Desuden det følelsesmæssige aspekt, hvor børnene gennem styrkede relationer til især forældrene yderligere fik optimeret den neurologiske udvikling.
- Kreativ proces med kontakt til den ubevidste sfære for opnåelse af styrke, selvindsigt og øget selvværd hos den enkelte elev.
- Individuelle forældresamtaler med det formål at sætte fokus på sammenhængen mellem børnenes udfordringer og deres historie samt livsvilkår og herudfra drøfte optimale betingelser for en både tryk og udviklende hverdag i kærlige og faste rammer. Forældrene blev gjort bevidste om udviklingsmuligheder og børnenes neurologiske og følelsesmæssige tilstand og behov. Derigennem blev forældrene ansporet til at tage ansvar for sansemotorisk stimulering, og de fik en dybere forståelse for hvilke krav, deres børn kan leve op til.
- Samarbejde med lærere og pædagoger om gennemførelse af sansemotorisk stimulering som en del af skolens hverdag samt opfordring til at tale med børnene om det, der var svært for dem, og også om det, de var gode til/blev bedre til.
- Vi havde det overordnede mål at give forældre, pædagoger og lærere en indgående forståelse af det enkelte barns dybeste behov med en accept af alle individualiteter.

Da der er tale om specialklasser, har vi forudsat, at der i forvejen anvendtes en anerkendende specialpædagogik, og at der var et tæt samarbejde mellem hjem og skole.

Indsatsen er blevet registreret således:

- Spørgeskemaer udfyldt af lærere, pædagoger og forældre ved hhv. projektstart og -afslutning.
- Samtaleskemaer fra samtaler med elever afholdt af lærere og SFO-pædagog ved hhv. projektstart og -afslutning.
- Sansemotoriske test-/vurderingsrapporter ved hhv. projektstart og -afslutning.
- Statistisk bearbejdning af børnenes funktionsniveau, trivsel og indlæring ud fra ovenstående ved projektafslutning.

Projektforløb

Beskrevet i separat tidsplan, som kan rekvireres.

Succeskriterier og gevinster

Succeskriteriet var, at indsatsen kunne bidrage til væsentlig bedre trivsel og indlæring. Registreret ved en beskrivelse af de respektive elevers sansemotoriske, indlæringsmæssige og samspilsrelaterede funktionsniveauer.

Gevinsterne ville være gladere børn i bedre trivsel og med større indlæringspotentiale og dermed også med mindre behov for specialindsats.

Projektleder

Specialkonsulent Jonna Jepsen, Rafael Centeret.

Projektgruppe

Projektleder Jonna Jepsen, motorikvejleder Lene Knudsen, optometrist (synstræningskonsulent) Pia Schackinger Christensen og tegnepædagog/psykoterapeut MPF Birte Glud.

Aktører desuden: Lindevangskolens specialklasselærere Kathe Pedersen, Kristian Thorup, Mie Lorentzen, pædagoger fra Lindevangskolens SFO for A-gruppen (specialbørn) ved Christian Nielsen

Lindevangskolens pædagogiske leder Helle R. Frederiksen har været med i den indledende fase og er blevet holdt løbende orienteret.

Definition af børnegruppe

Gruppen bestod af 2 specialklasser på Lindevangskolen, Frederiksberg, med i alt 13 elever i alderen 6-9 år med en overvægt af børn på 7 år. Kønsfordeling: 3 piger, 10 drenge. Den ene pige måtte udgå af projektet undervejs pga. nedsatte ressourcer i hjemmet.

Børnenes gestationsalder fordelte sig således: uge 27: 1, uge 38-39: 5, uge 40: 1, uge 41: 2, uge 42: 3.

Fødselsvægten var: 1 under 1.500 gr., 1 på 2.500 gr., 4 på 3.000-3.500 gr., 2 på 3.500-4.000 gr. Og 4 på over 4.000 gr.

Ved projektstart havde 4 børn ADHD-diagnose, 2 astmadiagnose, 1 epilepsidiagnose og 2 diagnoser på området følelsesmæssige/ psykosociale vanskeligheder.

Derudover 1 barn med klumpfod og 1 barn med let spasticitet.

Arousalniveau: 6 højt, 2 lavt, 2 normalt, 1 normalt/højt, 1 normalt/lavt.

Traumatisering fra pre-, neo- og postnatale forhold

Alle børn med en enkelt undtagelse har haft svære forhold på disse områder. For nogle vedkommende har der været tale om graviditetsproblemer. Nogle har haft svære fødsler, andre har været udsat for voldsomt mange undersøgelser og behandlinger. For andres vedkommende har der været svære følelsesmæssige belastninger/traumer.

Beskrivelse af familieforhold

Der var stor diversitet i familieforholdene, men for majoriteten af børnene gjaldt det, at der var familiemæssige udfordringer. Det var fx skilsmisse, splittelse mellem nationaliteter, belastede forhold mellem de fraskilte forældre, psykisk lidelse, dødsfald, trusler, vidne til vold. Men der var også ressourcestærke forældre med stort overskud. Fælles for alle var, at de gjorde en stor indsats for deres børn ud fra de rammer og muligheder, de hver især havde. Alle børn fik meget forældreopmærksomhed. Nogle af børnene manglede dog faste rammer og grænsesætninger i hjemmet.

Projektafhandling

Forældresamtaler og -samarbejde

Ved projektstart holdt projektlederen samtaler med samtlige børns forældre. Disse samtaler havde en varighed på 2-4 timer og havde til formål at sætte fokus på sammenhængen mellem børnenes udfordringer og deres historie samt livsvilkår. Alle forhold i de respektive børns liv blev drøftet; herunder bl.a. graviditet/fødsels/efterfødselsforløb, evt. hospitalisering, kost, spisning, søvn, tilknytning, relationer, familieforhold, sansemotorisk/fysisk udfoldelse, stressniveau, adfærd, skoletrivsel samt ikke mindst kompetencer og udviklingsmuligheder.

Det var et vigtigt element i samtalerne at videregive erfaringer for, hvordan børn med de beskrevne udfordringer kan hjælpes markant og varigt ved en helhedsorienteret indsats bestående af følgende: Rummende, støttende, fast og udviklende pædagogik, trygge/nære relationer til primære voksne, målrettet og individuel sansemotorisk stimulering i hverdagen, sund kost samt mulighed for bearbejdelse af traumer. Desuden blev kranio-sakral terapi omtalt og beskrevet som et erfaringsmæssigt effektivt supplement.

Der viste sig, at det krævede en ekstra indsats at introducere det nye udviklingssyn på børnene for en del af forældrene. I et enkelt tilfælde lykkedes det ikke, i få tilfælde lykkedes det kun delvist. Men det lykkedes i forhold til langt de fleste. Det betyder, at der i sagens natur har været en markant forskel på forældrenes indsats i forløbet.

Specialpædagogik

A-gruppens værdigrundlag bygger på trivsel, fællesskab og faglighed.

Den specialpædagogiske indsats i skole og SFO bestod af differentieret undervisning. Det tilstræbtes at have en stor respekt for det enkelte individ, en rummende og empatisk tilgang til børnene, faste rammer, tydelige voksne samt rig mulighed for kreativ udfoldelse. Der anvendtes metoder som fx skoleskak og rollespil.

Som udgangspunkt er de enkelte gruppers klasserum organiseret med et stort fællesbord i midten af lokalet. Langs væggene er opstillet klasseborde med tilhørende reol. Hver elev har således sit eget "kontor". Den enkelte gruppes organisering af klasserummet varierer dog efter gruppens behov.

Fællesbordet kan benyttes, da gruppen er lille og giver en god mulighed for at styrke fællesskabet. Samtidig er der mulighed for fordybelse, samt at tilgodese den enkeltes behov ved hjælp af "kontorerne".

Lærerne lægger op til et tæt forældresamarbejde.

SFO'en har et tæt samarbejde med skolen, og pædagogerne deltager i undervisningen/aktiviteter.

I SFO'en kan eleverne selv vælge på hjemmedage, hvilke aktiviteter de ønsker at deltage i. SFO'en kan blandt andet tilbyde idræt, skak, musik, computer, billedkunst, madlavning og meget andet.

Der er to ugentlige turdage, hvor gruppen for eksempel tager i svømmehallen, i skoven, på legeplads eller andet.

Sansemotorisk træning – frekvens og hyppighed

Alle børn er ved projektstart og -slut blevet testet sansemotorisk inkl. synsrelateret motorik. Resultaterne er detaljeret beskrevet i skemaerne i afsnittet "Resultater". Den sansemotoriske træning påbegyndtes af forældrene ca. 01.07.2011 og i skolen den 15.08.2011.

Som samlet gruppe havde børnene markante dysfunktioner på det sansemotoriske område. Der er blevet trænet dagligt i de fleste familier fra den første test ved projektstart og gennem hele perioden. Kun få har trænet meget begrænset, de fleste har trænet med rimelig hyppighed og frekvens. Få har trænet optimalt. Der er blevet trænet dagligt i skolen (beskrevet i skema nedenfor).

Synstræningen har generelt været udført i meget let grad, og projektets periode har langt fra været nok til, at man kan benævne det et egentligt synstræningsforløb. Ved fortsat træning kan børnene få optimeret deres indlæring yderligere.

Træningsfrekvens i skolen - samlet gruppe	Minutter pr. dag
Vestibulærsans	5
Taktilsans	5
Udspænding af hasemusklér	2
Øje-hånd koordinerende øvelser	15
Synstolkningsøvelser	0
Under bold	0
Andet	5

Træningsfrekvens hjemme	Antal børn fordelt på tidsintervaller					
Minutter	2-4	5-9	10-15	15-30	Af og til	Ingen
Vestibulærsans	0	3	3	2	2	1
Taktilsans	2	2	4	2	2	0
Udspænding af hasemusklér	2	2	1	0	2	2
Øje-hånd koordinerende øvelser	0	1	4	1	4	2
Synstolkningsøvelser	3	2	1	0	2	5
Under bold	1	3	1	0	2	4
Andet	0	1	2	2	1	0

Drømmetema

Temaet forløb over en periode på 7 skoledage og foregik hver dag i et modul af 90 minutters varighed.. Psykoterapeut MPF og tegnerapeut Birte Glud var temaleder. Projektleder Jonna Jepsen deltog som observatør. Børnene var opdelt i 4 grupper med 3-4 børn i hver. Der var 1 lærer pr. gruppe. De voksnes opgave var at sætte rammerne og i øvrigt at være nærmest passive vidner til og at støtte børnene i deres kreative processer.

Alle børn fik ved temastart udleveret en personlig æske farver af høj kvalitet. Der var indkøbt papir af høj kvalitet i størrelsen A1. Al tegning foregik siddende på gulvet.

Første dag tegnede alle børn et træ og en fritegning. De næste 2 dage tegnede de deres drømme, enten natlige drømme under søvn eller drømme om noget, de kunne ønske sig i deres liv. 4. dag tegnede børnene drømme, fritegninger og træer. 5. og 6. dag formede de figurer i rødler. 7. og sidste dag tegnede børnene drømme og fritegninger, og der afsluttedes med et eventyr om børnene og projektet fortalt af Birte Glud.

Der blev de første dage tegnet mange symboler for det svære, børnene havde i deres følelsesmæssige bagage. Manden med leen blev tegnet af flere, og der var ansigter med rædsel, smerte og skrig. Lærere og temaleder støttede børnene nænsomt gennem disse processer og videre til at tegne positive, smukke billeder af bl.a. blomster, sole, dyr og glade mennesker.

Temaforløbet havde en markant betydning for børnenes indre tilstand. Via de kreative processer, tegning og arbejde i ler, kom de meget dybt ned i deres ubevidste følelsesliv, og der blev forløst belastende følelser.

Et barn blev undervejs i drømmetemaet selv opmærksom på, at han ikke fik gjort noget færdigt og til sidst lykkedes han med det. Han er nu bedre til at være i det, han er i gang med.

Et andet barn kunne før sommerferien ikke tegne – det gør han nu, og han har glæde ved det. Han har ikke længere sammenbrud i skolen, og han har fået en højere frustrationstærskel og er blevet mere fleksibel.

2 af børnene blev efter temaforløbet gode til at fordybe sig og kan nu bedre acceptere at tegne forkert.

Hele børnegruppen fik samlet større ro og en højere stresstærskel.

Resultater

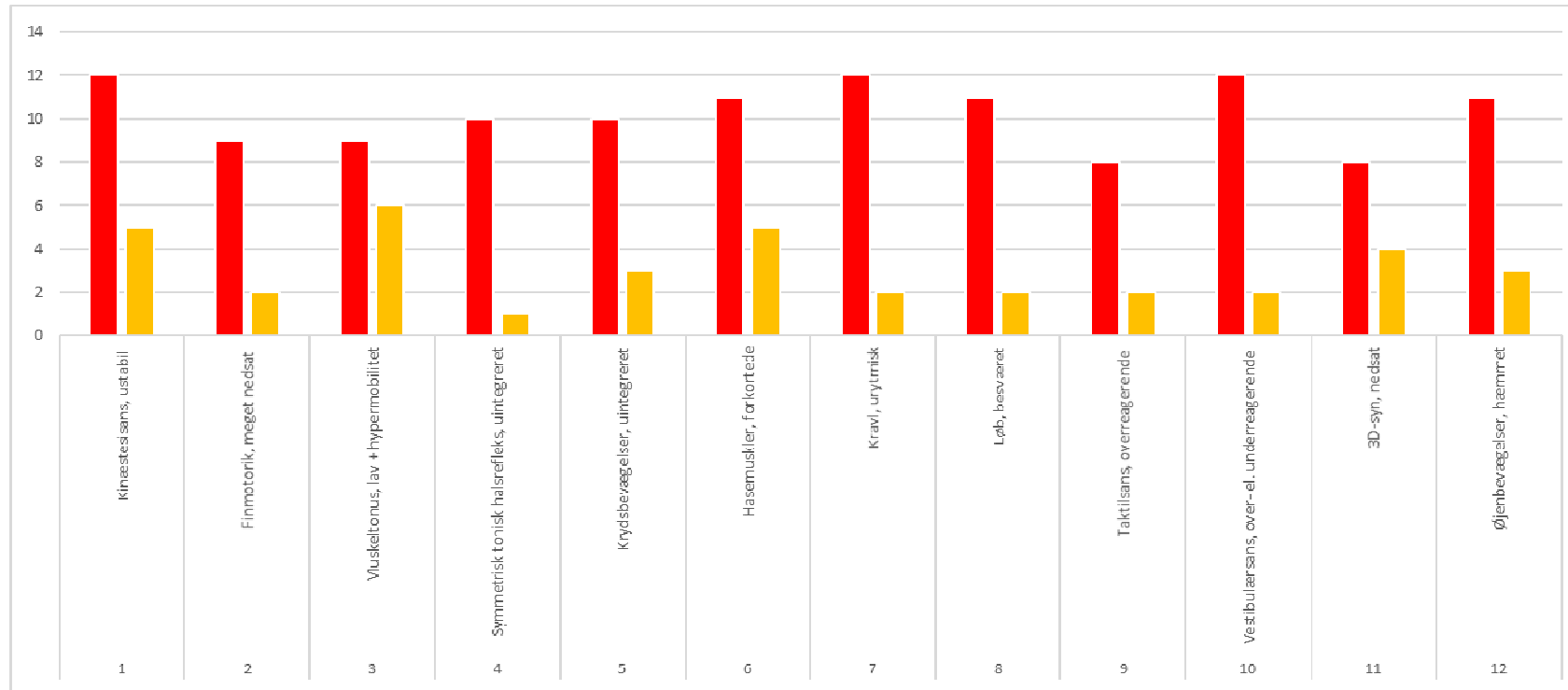
De sansemotoriske testresultater viste signifikant forbedring på alle områder. Ustabil kinæstesisans (muskel-ledsans) sås hos alle 12 børn ved projektets start og hos 5 børn ved projektets afslutning. Nedsat finmotorik sås hos 9 børn ved projektstart og hos 2 børn ved projektafslutning. Symmetrisk tonisk halsrefleks var uintegreret hos 10 børn ved start og hos 1 barn ved slut. Krydsbevægelser var uintegreret hos 10 børn ved start, hos 3 børn ved slut. Der var urytmisk kravl hos alle 12 børn ved start og hos 2 børn ved slut. Besværet løb sås hos 11 børn ved start og hos 2 børn ved slut (1 barn har klumpfødder og havde ikke forudsætninger for bedring). Overreagerende taktilsans (følesans) sås hos 8 børn ved start og hos 2 børn ved slut. Over- eller underreagerende vestibulærsans (balance) sås hos alle 12 børn ved start og hos 2 børn ved slut. 3D-synet var nedsat hos 8 børn ved start og hos 4 børn ved slut. For alle 4s vedkommende var det kun let nedsat ved slut. Hæmmede øjenbevægelser sås hos 11 børn ved start og hos 3 børn ved slut.

På det kognitive område var der ligeledes signifikante forbedringer. Udtalt svækket opmærksomhed fandtes hos 8 børn ved projektstart og hos 3 børn ved projektafslutning. Markant svækket koncentration fandtes hos 8 børn ved projektstart og hos 2 børn ved projektafslutning. Indlæringsevnen var væsentligt svækket hos 5 børn ved start og hos 1 barn ved slut. Problemløsningsevnen var udtalt svækket hos 5 børn ved start og hos 2 børn ved slut. Evnen til at ræsonnere var betydeligt nedsat hos 6 børn ved start og hos 2 børn ved slut. Impulsstyringen var gennemgribende hos 9 børn ved start og hos 2 børn ved slut.

På det følelsesmæssige område sås en udtalt lav stresstærskel hos 8 børn ved projektstart og hos 0 børn ved projektafslutning. Her var den sænket til middel og for et enkelt barns vedkommende til høj. Hyppige ritualer udførtes af 4 børn ved start og af 0 børn ved slut. Meget ringe evne for venskabsknytning sås hos 4 børn ved start og hos 0 børn ved slut. Urolig/ustabil søvn/mareridt sås hos 5 børn ved start og hos 0 børn ved slut. Ekstraordinært kraftige reaktioner mange gange dagligt sås hos 10 børn ved start, hos 0 børn ved slut. Ekstraordinært behov for at få opmærksomhed sås hos 7 børn ved start og hos 0 børn ved slut. Her var det sænket til et niveau lidt over middel. Manglende evne for hensyntagen til andre sås hos 5 børn ved start og hos 1 barn ved slut. Sjældent eller kun lejlighedsvis forekomst af kærlig adfærd sås hos 6 børn ved start og hos 1 barn ved slut.

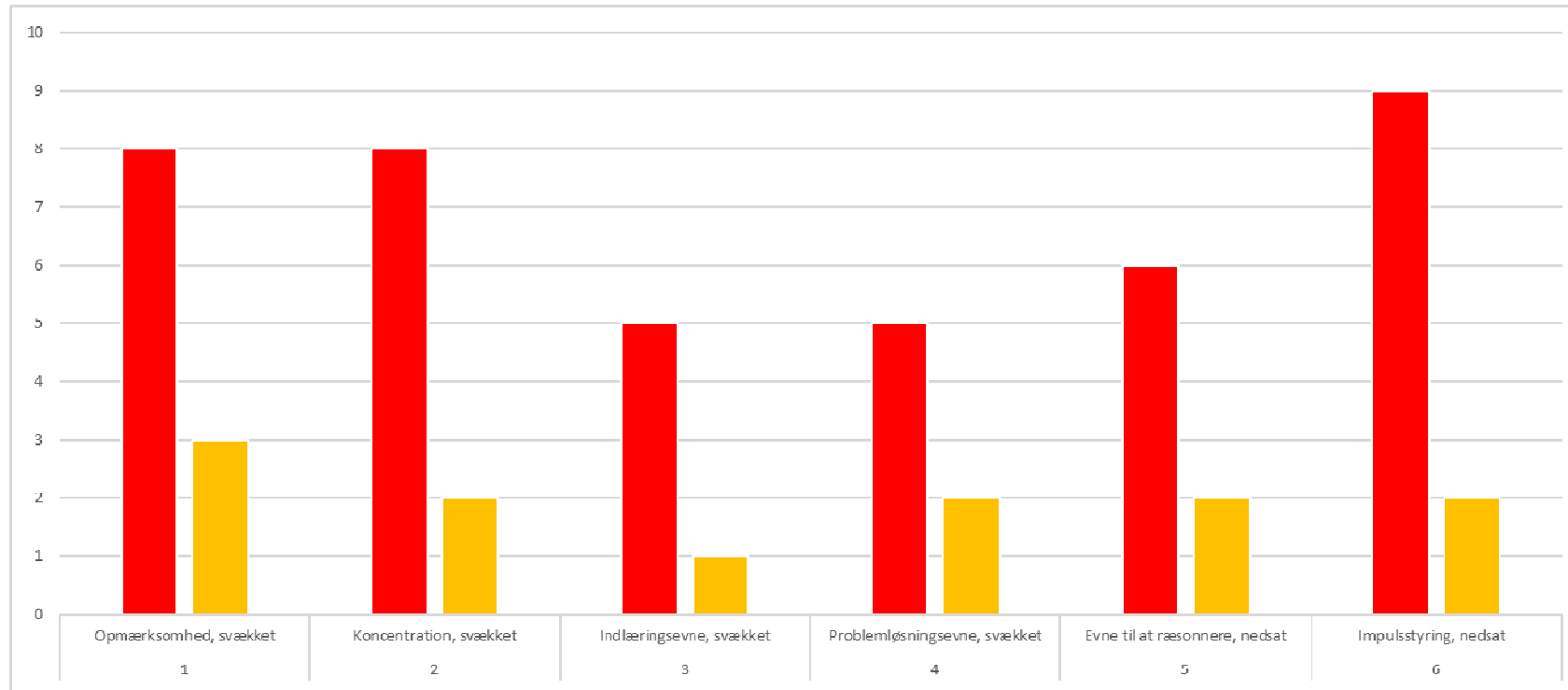
På området sociale og personlige kompetencer og trivsel afspejlede de positive resultater sig også. En høj grad af grænsesøgning sås hos 8 børn ved projektstart og hos 2 børn ved projektafslutning. En meget høj grad af trang til at bestemme sås ved start hos 7 børn og hos 1 barn ved slut. Sjældent/ middelaccept af de voksnes krav sås hos 10 børn ved start og hos 2 børn ved slut. De øvrige 8 havde nu altid accept. Meget svag ansvarsfølelse sås hos 5 børn ved start og hos 1 barn ved slut. Udtalt svag konfliktløsningsevne sås hos 7 børn ved start og hos 0 børn ved slut. Ringe eller middel social trivsel sås hos 9 børn ved start og hos 3 børn ved slut, heraf 2 middel og 1 ringe. Ringe personlig trivsel sås hos 8 børn ved start og hos 2 børn ved slut.

Sammenfattede resultater sansemotorik inkl. synsrelaterede kompetencer

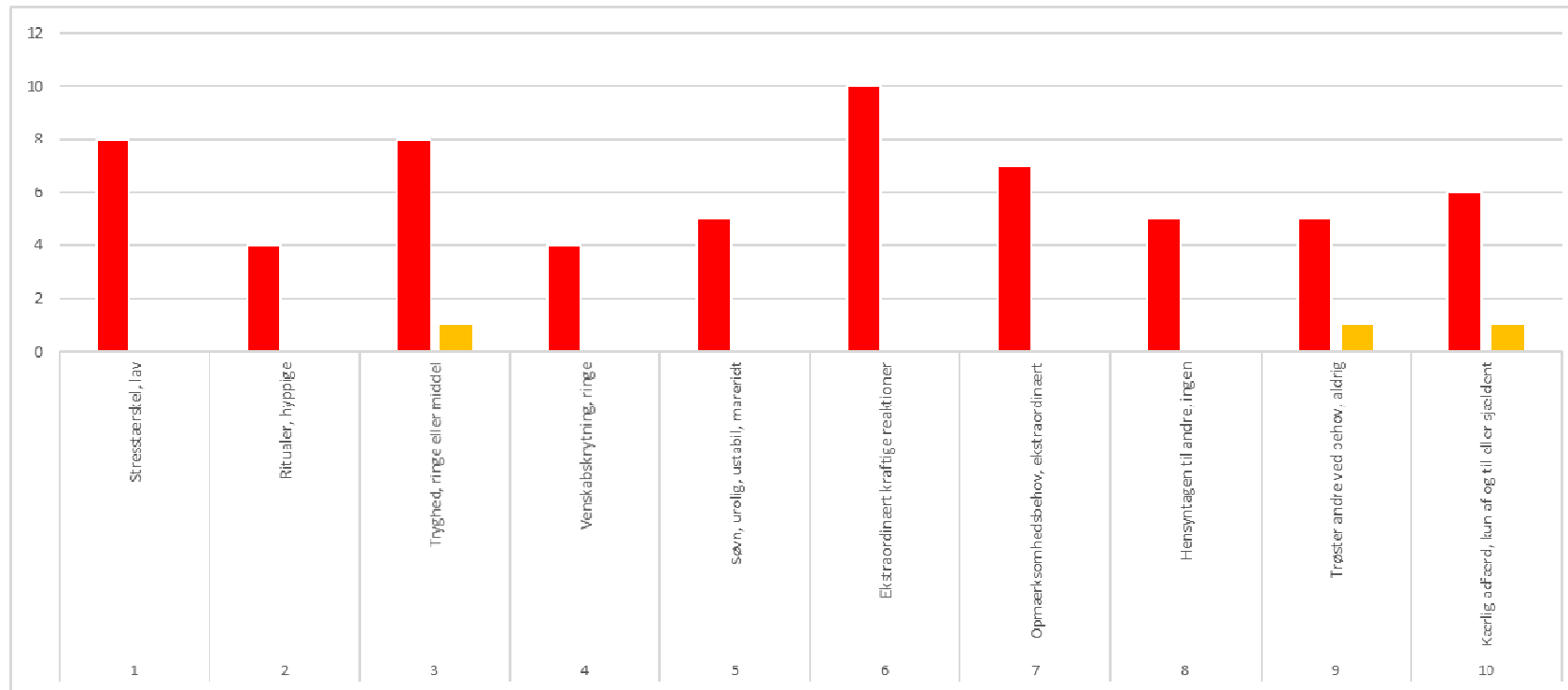
■ Antal børn ved projektets start
■ Antal børn ved projektets afslutning

Sammenfattede resultater kognitivt fundament

■ Antal børn ved projektets start
■ Antal børn ved projektets afslutning

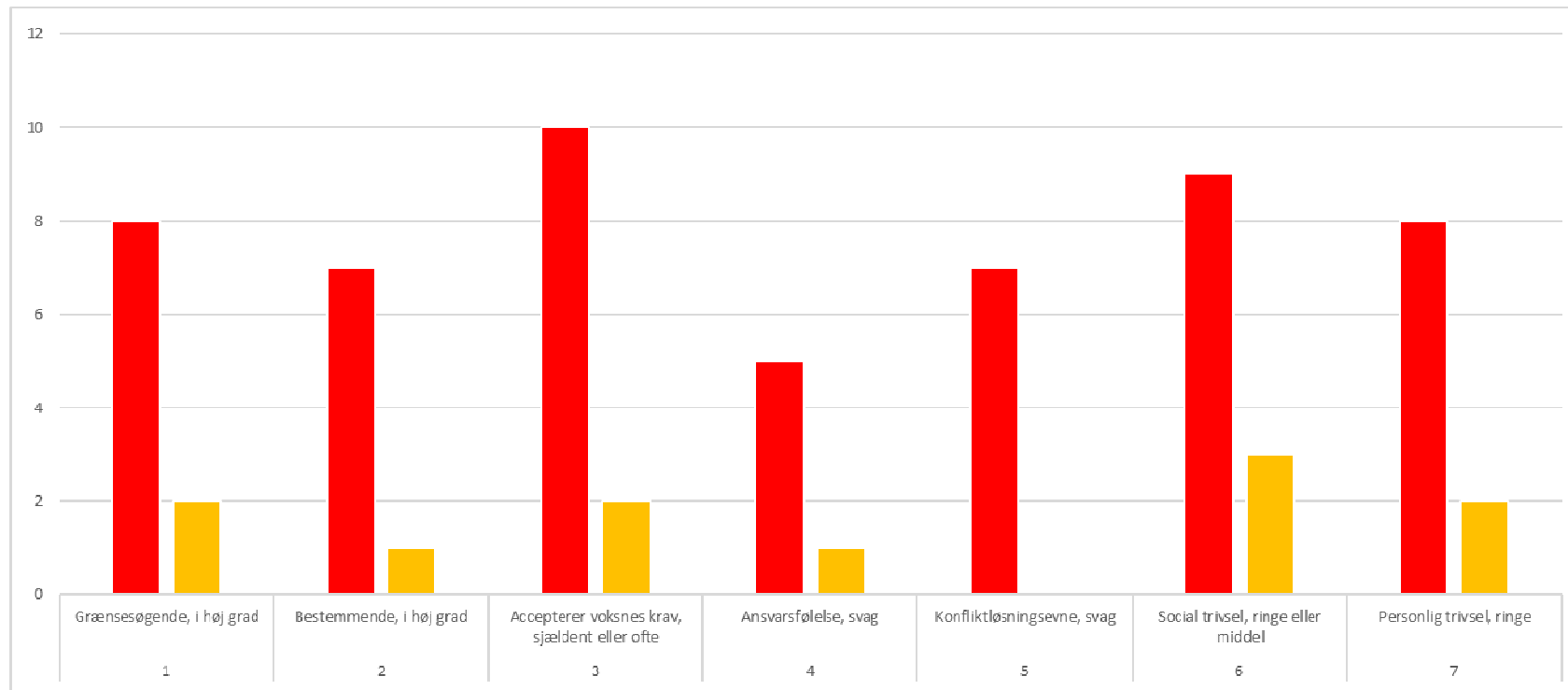
Sammenfattede resultater følelsesmæssigt fundament

 Antal børn ved projektets start
 Antal børn ved projektets afslutning

Sammenfattede resultater social kompetence, personlige færdigheder, adfærd, trivsel

■ Antal børn ved projektets start
■ Antal børn ved projektets afslutning

Konklusion

Projektets indsatsdel er forløbet over en periode på 4 måneder. Denne tidsbegrænsning har betydet, at det ikke har været muligt at opnå 100 % gennemgribende, vedvarende forbedringer i børnenes trivsel, funktionsniveau og indlæringsvevne. Ikke desto mindre viser de detaljerede resultater, at der er opnået gennemgribende positive forandringer for alle børn.

Den divergerende træningsindsats er tydeligt afspejlet i resultaterne. De få, der næsten ikke har fået trænet, har ikke opnået væsentlig fremgang. Når der alligevel også er lidt fremgang at spore hos disse børn, må vi bl.a. tillægge det den træning, der dagligt er foregået i skolen.

Den signifikante forbedring af børnenes trivsel, funktionsniveau og indlæring skyldes dog ikke alene træningsindsatsen, men også drømmetemaet, som påbegyndte en proces med selvindsigt og kreativ forløsning hos børnene, samt forældres, læreres og pædagogers skærpede bevidsthed om børnenes følelsesmæssige tilstand og neurologiske funktionsniveau. Børnene har i endnu højere grad end før følt sig set, mødt og rummet med de vanskeligheder og udfordringer, de hver især havde. Og tilgangen til børnene har i højere grad været præget af et udviklingssyn.

Lærernes og pædagogernes indsats har haft stor betydning. Begge grupper har støttet optimalt op om projektet og har integreret projektets bestanddele i hverdagen som supplement til deres i forvejen effektive og dygtigt udførte specialpædagogik. Træner børnene videre efter projektafslutningen, og får de fortsat mulighed for støtte til selvindsigt og kreativ forløsning, vil der kunne opnås endnu bedre resultater.

Perspektivering

Vi har anbefalet skolens lærere og SFO-pædagoger at fortsætte med at arbejde med kreative processer og at tale med børnene om deres udfordringer. Vi har haft et samarbejde med skolens psykomotoriker med henblik på fortsættelse og udvikling af den sansemotoriske stimulering i klasserne.

Det har i projektføreløbet vist sig, at lærere og forældre på mange punkter havde vidt forskellige opfattelser af situationer, udfordringer og ressourcer. Vi har derfor opfordret skolen til at benytte de i projektet anvendte samtale- og vurderingsskemaer med det formål at optimere skole-hjem samarbejdet og opnå en højere grad af konsensus og fælles mål.

Det vil være optimalt, hvis skolen fremover vil sikre rammer for kreative processer, optimeret skole-hjem samarbejde samt sansemotorisk test og stimulering af alle børn i kommende A-klasser.

Vi har et ønske om at supplere projektet med en del 2, hvor vi vil have fokus på stressforløsende behandling til forældre, forældrevejledning i hjemmene, individuel terapi til børnene samt kost og ernæring.

Projektgruppen har udviklet et koncept for skoler og SFO'er, så projektets yderst gode resultater kan komme andre af landets børn/skoler til gavn.

Kontakt projektleder Jonna Jepsen for ydeligere oplysninger. Telefon: 7020 1509. Mail: jonna@rafaelcenteret.dk

Formidling af erfaringer og resultater

Projektet er blevet filmatiseret og blev vist på 16 biblioteker landet over den 27.05.2013.

Det blev vist i en 40 minutters version på TV2 den 04.06.2013 og i en 60 minutters version på NRK1 (Norge) den 21.08.2013.

Dokumentaren sendes i en 60 minutters version på svensk TV i efteråret 2013.

Den udkommer på DVD i Danmark i november 2013.

Der vil i løbet af efteråret 2013 blive afholdt debatarrangementer forskellige steder i landet.

Lindevangskolen, 2 specialklasser

Børnegruppe i statistiske tal

Klasse A	Alder aug 11	GA	FV	Hjd 05.11	Hjd 11.11	Vækst	Vægt 05.11	Vægt 11.11	Vækst	Arousal
Barn A	7 år, 9 mdr.	27	1.200 gr.	121,6 cm	127,0 cm	5,4 cm	21,8 kg	23,4 kg	+1,6 kg	Højt
Barn B	7 år, 9 mdr.	40	2.500 gr.	126,0 cm	128,4 cm	2,4 cm	22,7 kg	24,3 kg	+1,6 kg	Højt
Barn C	7 år, 3 mdr.	42	3.850 gr.	125,2 cm	129,5 cm	4,3 cm	30,7 kg	33,1 kg	+2,4 kg	Højt
Barn D	7 år, 2 mdr.	39	4.000 gr.	123,2 cm	129,5 cm	6,3 cm	22,5 kg	25,1 kg	+2,6 kg	Normalt ↑
Barn E	7 år, 8 mdr.	42	4.100 gr.	134,0 cm	135,5 cm	1,5 cm	32,3 kg	34,4 kg	+2,1 kg	Normalt
Barn F	6 år, 11 mdr.	40+5	3.804 gr.	127,0 cm	127,0 cm	0,0 cm	----	30,8 kg	??	Højt
Klasse B										
Barn G	8 år	38+6	3.100 gr.	133,5 cm	137,0 cm	3,5 cm	31,8 kg	34,4 kg	+2,6 kg	Normalt ↓
Barn H	7 år, 11 mdr.	42	4.000 gr.	131,0 cm	134,5 cm	3,5 cm	29,2 kg	30,7 kg	+1,5 kg	Normalt
Barn I	9 år	40+2	3.350 gr.	130,5 cm	135,5 cm	5,0 cm	33,5 kg	31,6 kg	- 1,9 kg	Højt
Barn J	9 år	38	3.300 gr.	126,0 cm	130,0 cm	4,0 cm	24,2 kg	24,4 kg	+0,2 kg	Lavt
Barn K	9 år, 8 mdr.	38	3.050 gr.	141,0 cm	145,0 cm	4,0 cm	30,7 kg	32,5 kg	+1,8 kg	Lavt
Barn L	8 år	39+0	4.200 gr.	130,5 cm	135,0 cm	4,5 cm	33,5 kg	35,5 kg	+2,5 kg	Højt

Alder

	7 år	8 år	9 år	10 år
Antal børn ved projektafslutning	3	6	2	1

Gestationsuge

	27	38	39	40	41	42
Antal børn	1	2	3	1	2	3

Fødselsvægt

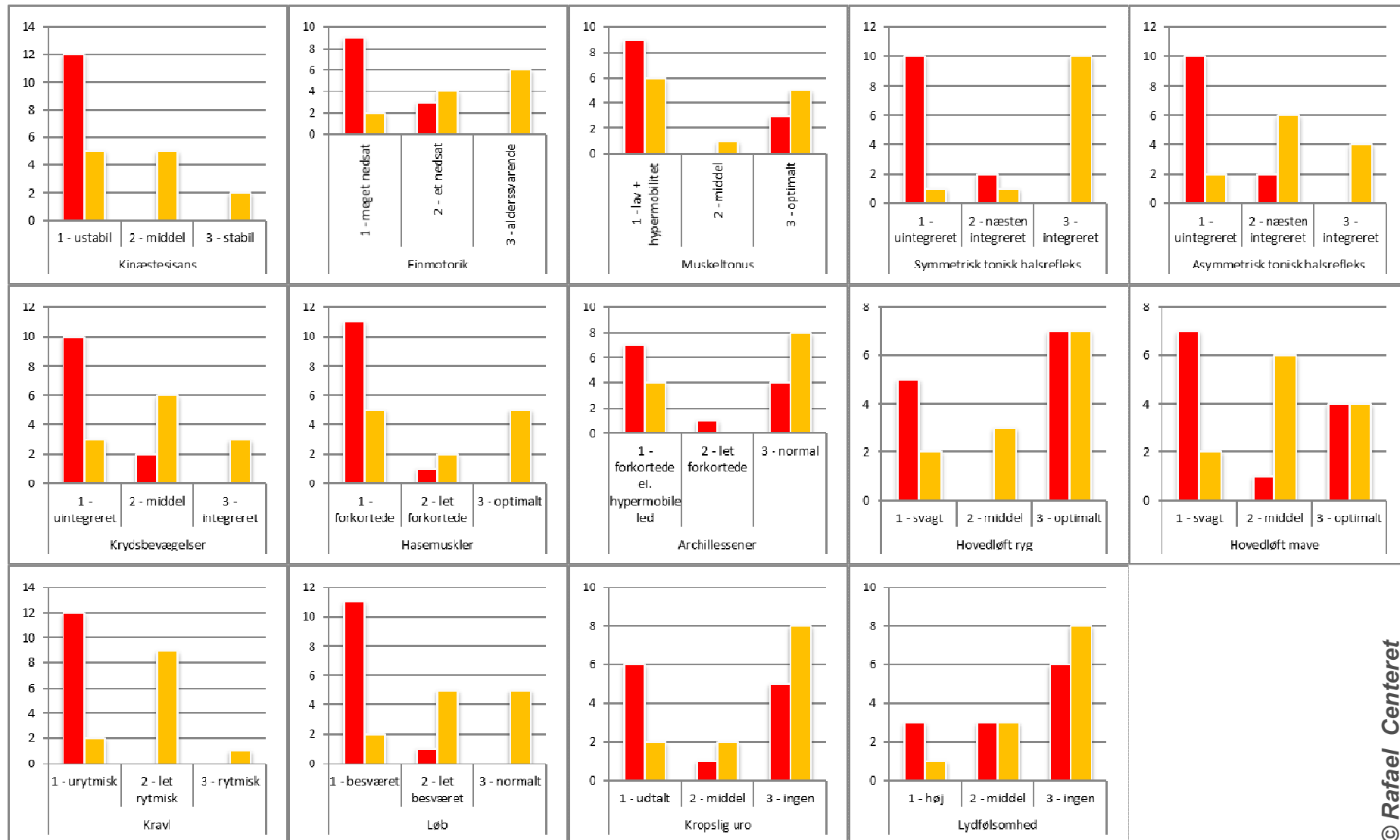
	1.000-1.500 gr	2.000-2-500 gr	3.000-3.500 gr	3.500-4.000 gr	4.000-4.500gr
Antal børn	1	1	4	2	4

Arousalniveau

	Højt	Lavt	Normalt	Normalt ↑	Normalt ↓
Antal børn	6	2	2	1	1

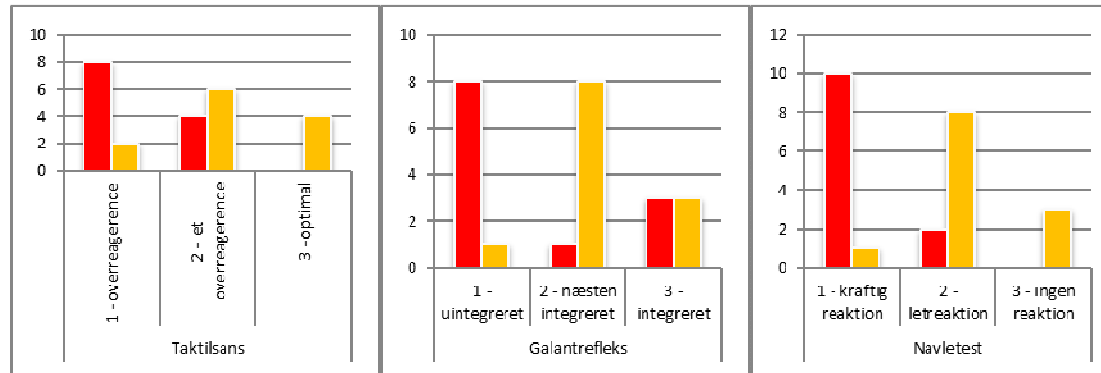
Statistisk registrering og vurdering af funktionsniveau, trivsel, indlæring

Kinæstesisans (muskel-/ledsans)

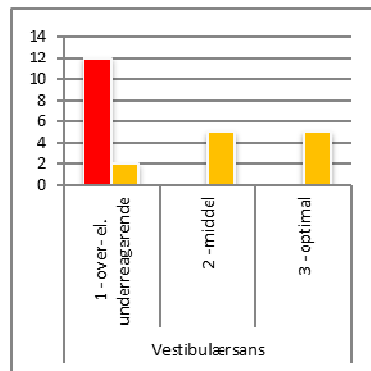
■ Antal børn ved projektets start
■ Antal børn ved projektets afslutning

Taktilsans (følesans)

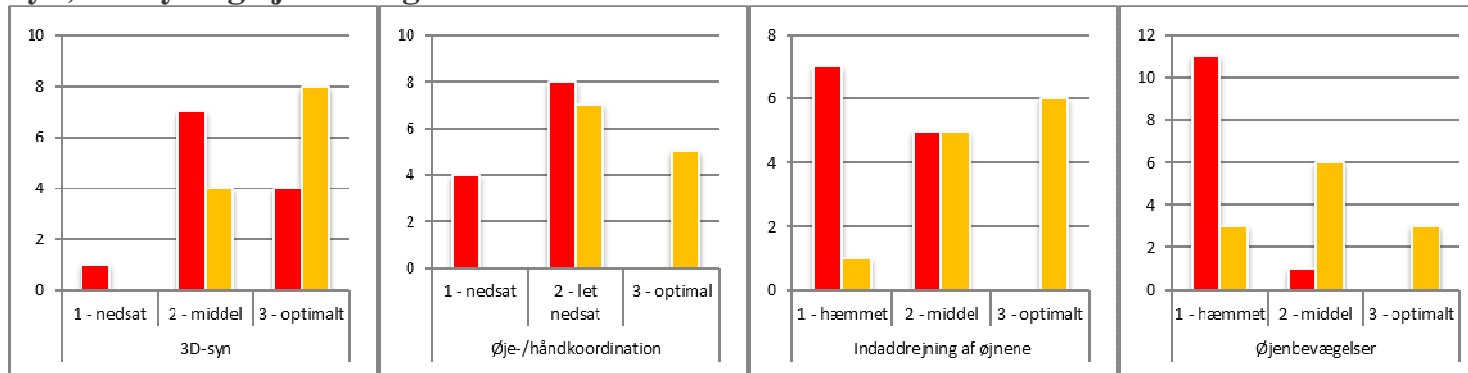
- Antal børn ved projektets start
- Antal børn ved projektets afslutning

Vestibulærsans (vigtig for balancen)

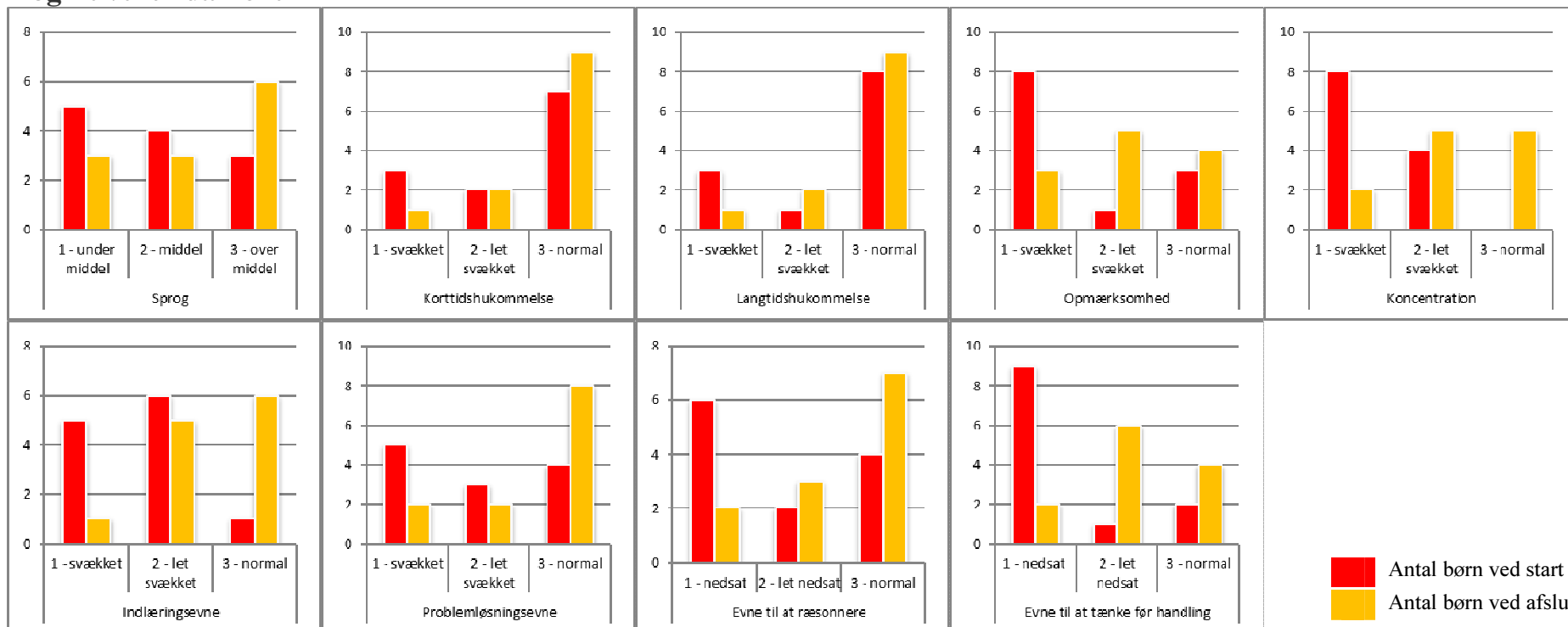
- Antal børn ved projektets start
- Antal børn ved projektets afslutning

Syn, samsyn og øjenbevægelser

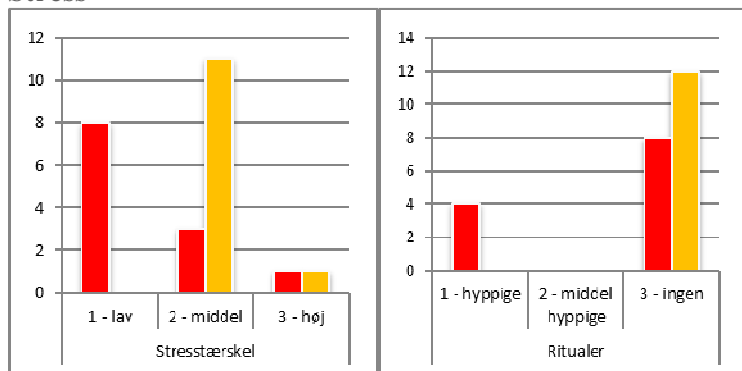
■ Antal børn ved projektets start
■ Antal børn ved projektets afslutning

Kognitivt fundament

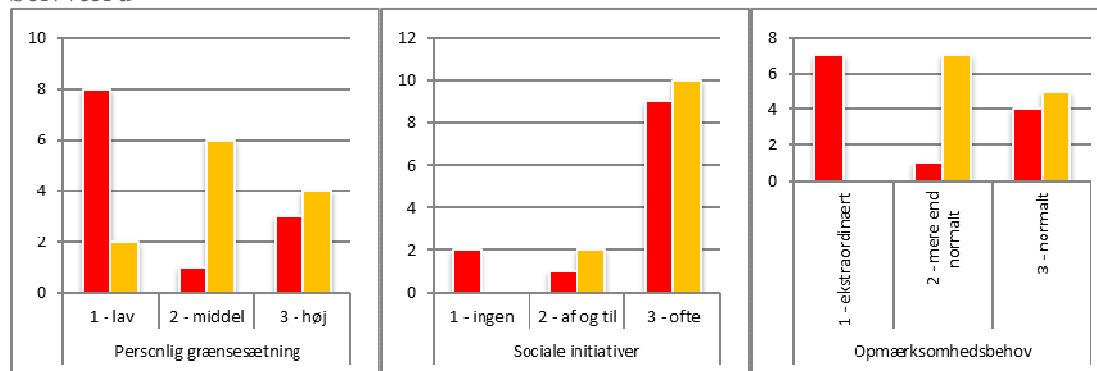

■ Antal børn ved start
■ Antal børn ved afslutning

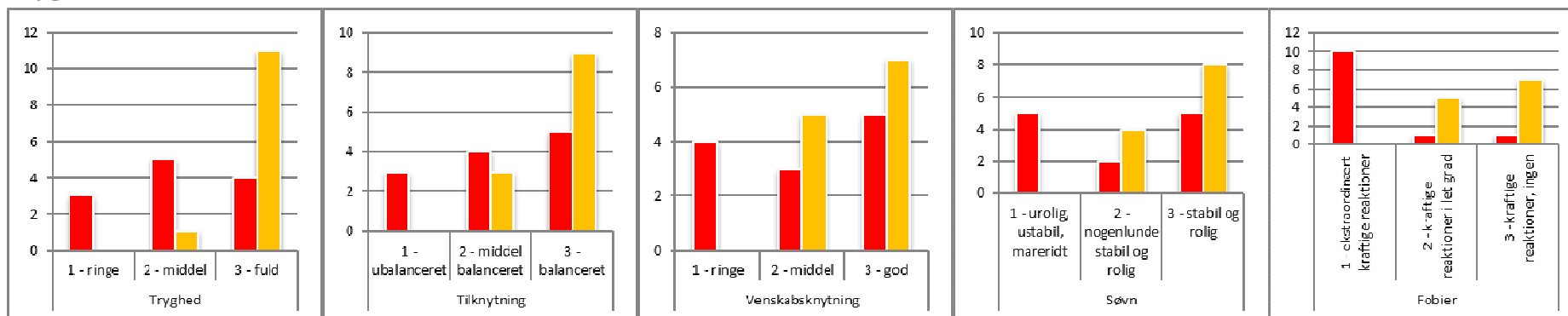
Stress

Selværd

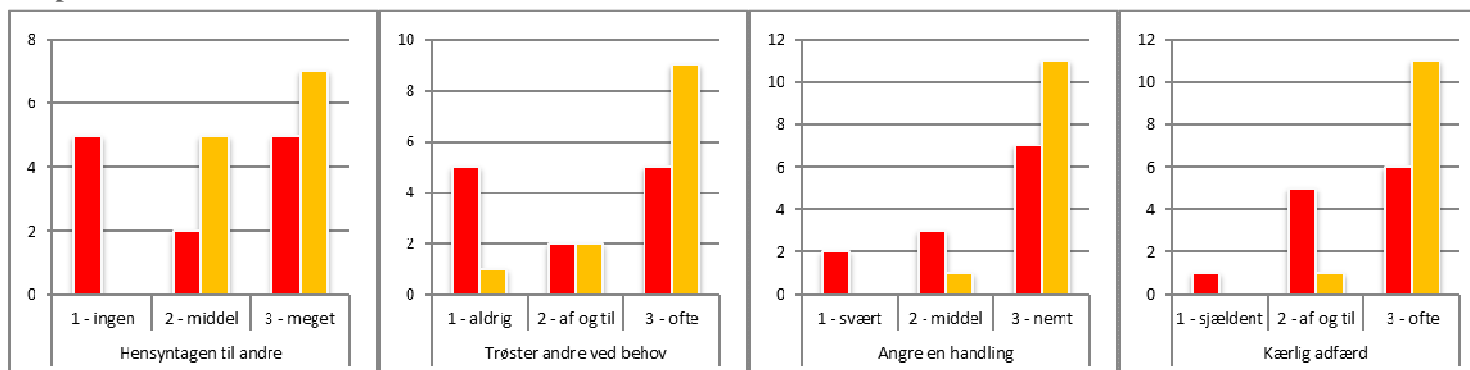

Tryghed

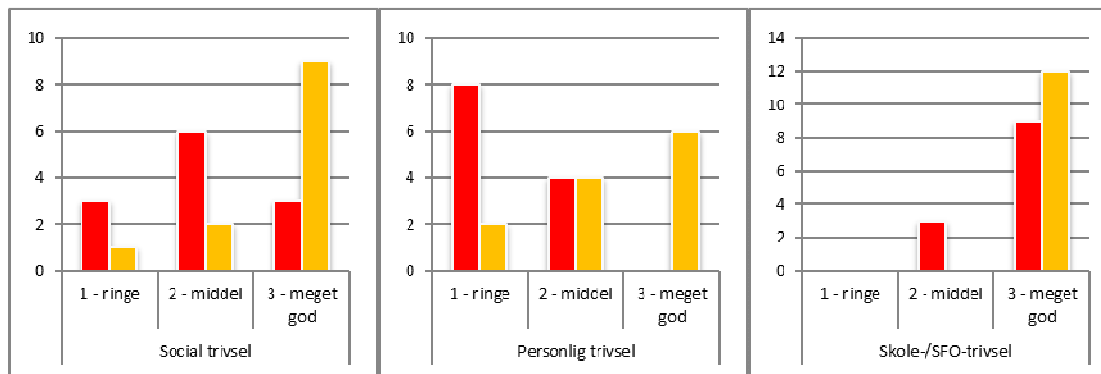
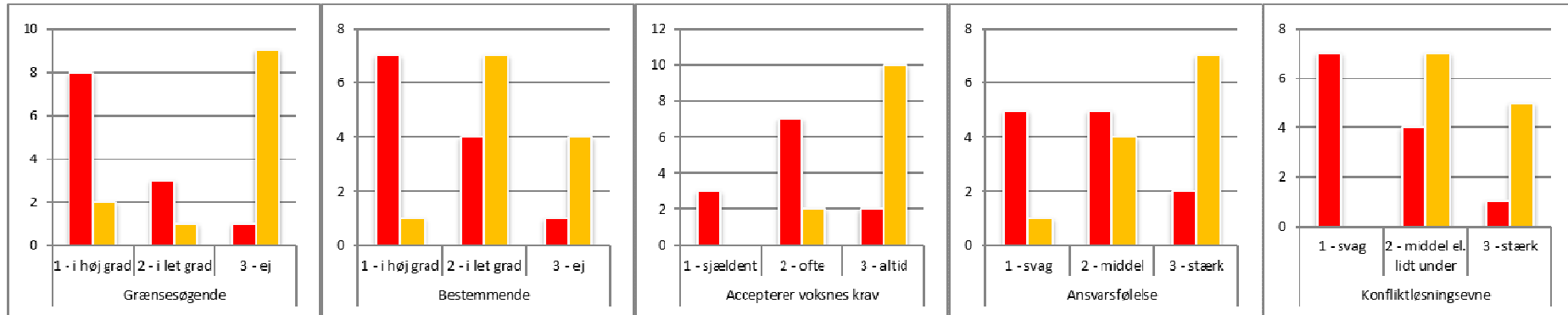
© Rafael Centeret

Empati

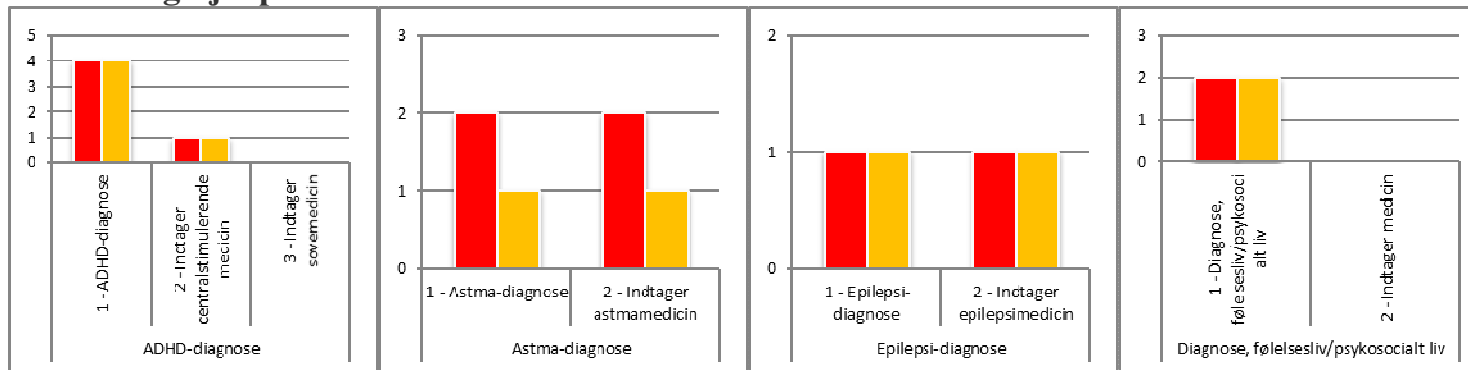

■ Antal børn ved start
■ Antal børn ved afslutning

Social kompetence, personlige færdigheder, adfærd, trivsel

Medicin og hjælpemidler

Faktuelle data

Institutionens navn:	Rafael Centeret
Institutionens type:	Selvejende institution
Adresse:	Sankt Ols Gade 10 C, 1. sal., 4000 Roskilde
Se-nr.:	31 50 92 54
Telefon:	7020 1509
Offentlige tilskud til driften:	Nej
Deltagergruppe og lokation for udførelse:	Lindevangskolen, Frederiksberg
Projektleder:	Jonna Jepsen, Rafael Centeret
Projektgruppe:	Psykoteraapeut/pædagogisk konsulent Birte Glud Motorikvejleder Lene Knudsen Synstræningskonsulent Pia Schackinger Lærere og pædagoger, Lindevangskolen, 2 specialklasser Jonna Jepsen
Kontaktperson:	Jonna Jepsen
Telefon:	7020 1509
Mail:	jonna@rafaelcenteret.dk
Tidsmæssig periode for projektet inkl. databearbejdning:	01.05.2011-01.12.2011

Må kun kopieres eller på anden måde udbredes og mangfoldiggøres med tilladelse fra Rafael Centeret.